

آنها باید وظایف خویش را با حسن نیت انجام دهند و به گونه‌ای عمل کنند که خود معتقدند منطقاً بهترین روش در تأمین منافع شرکت است و قبل از اتخاذ یک تصمیم‌کاری، باید تمام اطلاعات اساسی مورد نیاز را که دسترسی به آنها میسر است جمع‌آوری نمایند.

ایفای این وظیفه نه تنها مستلزم برخورد بخردانه در خصوص موضوعات محول شده برای تصویب است بلکه نیازمند پرس‌وجو و رسیدگی منطقی و مراقبت در انجام امور شرکت نیز هست. گرچه مدیران و رؤسای شرکت تضمین‌کننده درستی و تمامیت کارکرد هر یک از کارکنان یا کل شرکت نیستند اما لازم است که برنامه‌هایی مناسب را طرح‌ریزی و اجرا کنند تا اداره صحیح شرکت تشویق و ترغیب شود و از سوی دیگر موارد اداره ناصحیح نیز شناسایی و مشخص گردد.

ب) وظیفه وفاداری

مدیران و رؤسای شرکت باید از پرداختن به فعالیت‌های شخصی که به شرکت لطمه می‌رساند یا موجب استفاده ناصحیح از آن می‌شود خودداری کنند. برای این افراد ممنوع است که از جو اعتماد و اطمینانی که به آنها وجود دارد برای بالا بردن و افزودن منافع شخصی خود بهره‌گیرند. انجام این وظیفه مستلزم وفاداری مستمر و غیر خودخواهانه به شرکت بوده و نیازمند آن است که هیچ‌گونه تقابل و تضادی بین وظایف شرکتی یک شخص و نفع شخصی او نباشد.

مثالهایی از موارد منع شده در این مورد عبارت‌اند از:

- مدیران و رؤسای شرکت نباید از طریق معاملات خصوصی با شرکت یا از طرف آن سودهای محرمانه یا منافع نامشروع به‌دست آورند.

- مدیران و رؤسای شرکت نباید به زیان شرکت با آن رقابت و همچشمی کنند.

- مدیران و رؤسای شرکت نباید موقعیت و فرصتی را که برای شرکت پیش آمده غصب نموده و خود از آن استفاده کنند.

- مدیران و رؤسای شرکت نباید با استفاده از اطلاعات شرکت که در دسترس عموم نیست نفع شخصی به‌دست آورند. همچنین آنها نباید اطلاعات معینی را از سهامداران، کارمندان، اعتباردهندگان و درواقع عامه مردم دریغ دارند یا پنهان کنند.

- مدیران و رؤسای شرکت حتی باید از بروز هرگونه تضاد منافع اجتناب و خودداری کنند.

پ) وظیفه فرمانبرداری (اطاعت)

مدیران و رؤسای شرکت لازم است وظایف خود را مطابق با قوانین و مقررات قابل اجرا و نیز براساس شرایط اساسنامه شرکت انجام دهند. بنابراین اگر مقرراتی را تصویب کنند که خارج از اختیاراتی باشد که اساسنامه شرکت یا قوانین دولتی به آنها اعطاء کرده، در این صورت باید مسؤول و پاسخگو باشند.

در صورت عدم انجام و یا زیرپا گذاشتن هر یک از وظایف، این احتمال وجود دارد که یک مدیر یا رئیس شرکت شخصاً مورد پیگرد قرار گیرد زیرا به دلیل ناتوانی و عدم موفقیت وی در انجام وظایفی که به عنوان مدیر یا رئیس برعهده او گذاشته شده ممکن است فرد یا افرادی متحمل خسارت‌های مالی شوند.

ادعاهای خسارت را ممکن است سهامداران، کارکنان، مراکز نظارتی، رقبای اشخاص ثالث مانند مقامات دولتی، صاحبان قبلی شرکت و اعتبار دهندگان مطرح کنند.

۱/۲. اقدامات نادرست عمدی و غیرعمدی

در تمام رشته‌های بیمه مسؤولیت، پیامدها و عواقب اقدامات عمدی، آگاهانه یا ارادی را نمی‌شود بیمه کرد و در بیمه مسؤولیت مدیران و رؤسای یک شرکت نیز همین شرط، کاربرد داشته و نافذ است.

در قسمت قبلی (قسمت ۱/۱ وظایف اصلی) مثالهایی از اقدامات یا سهل‌انگارانهایی ذکر شده که ممکن است منجر به مسؤولیت مالی انفرادی برای مدیر و یا رئیس یک شرکت شود. برخی از اقدامات و سهل‌انگارانها مشخصاً تقلب و کلاهبرداری هستند که در این مورد هیچ بیمه‌ای از همه انواع بیمه هرگز خسارتی به کسی که مرتکب جرمی شده یا سوء مدیریت بزهکارانه و خلاف قانون داشته است نمی‌پردازد.

گروه دیگری از اقدامات اعمال نادرستی هستند که افراد عمداً و به صورت ارادی مرتکب می‌شوند و در چنین مواردی، مدیر یا رئیسی که مرتکب چنین اعمالی شده است می‌دانسته که با ارتکاب آنها، اشخاص ثالث به طور اجتناب‌ناپذیر در نتیجه کارهای او متحمل خسارت‌های مالی می‌گردند. مسؤولیتی که مدیر یا رئیس برای جبران چنین خسارت‌های دارد، هرگز بیمه نمی‌شود (دقیقاً به همان صورتی که در حالت خاصی از بیمه مسؤولیت تولید وجود دارد، بدین صورت که در بیمه مسؤولیت تولید اگر بیمه شده بداند که کالای مشخصی باعث جراحت او می‌شود و با وجود این، از آن کالا استفاده کرده و در نتیجه آسیب ببیند در آن صورت هیچ‌گونه خسارتی به او پرداخت نمی‌شود).

اما موارد بسیاری از اعمال نادرست ممکن است به صورت غیرعمدی انجام شود. در چنین مواردی، بیمه شده از پیامدهای عمل نادرست خود آگاه نیست یا در واقع شاید حتی نمی‌داند که این عمل وی نادرست است. بیمه مسؤولیت مدیران و رؤسای یک شرکت اختصاصاً بدین منظور طراحی و تنظیم شده است تا راه حلی باشد برای مسؤولیت‌هایی که از چنین اعمال نادرست غیرعمدی ناشی می‌شود.

۲. بیمه مسؤولیت مدیران و رؤسای یک مؤسسه یا شرکت

بیمه جامع مسؤولیت عمومی که یک بیمه عادی و شامل بیمه مسؤولیت تولید نیز هست، مسؤولیت شرکت را در مقابل اشخاص ثالث برای صدمات جانی و خسارتهای مالی تحت پوشش خود دارد. بیمه‌نامه‌ای که به خوبی تنظیم شده باشد همچنین هرگونه مسؤولیت انفرادی مدیران و رؤسای شرکت را در همان مدت در مورد همان حوادث پوشش می‌دهد اما به هر صورت برای پوشش مسؤولیت انفرادی مدیران و رؤسای شرکت در مقابل «اقدامات اشتباه‌آمیزشان» که باعث بروز خسارت مالی شده و هزینه آن به اشخاص ثالث (مثلاً اعتبار دهندگان، سهامداران و کارکنان) تحمیل می‌شود، بیمه مسؤولیت انفرادی جداگانه‌ای لازم و ضروری است.

براساس بیمه‌نامه مسؤولیت مدیران و رؤسا غرامت به موردی پرداخت می‌شود که در آن مسؤولیت قانونی برای پرداخت خسارت به سبب یک عمل اشتباه‌آمیز باشد. عموماً منظور از خسارت موارد زیر است:

هزینه‌ها و مخارجی که به‌عنوان غرامت یا جهت حل و فصل دعوا و یا براساس حکم دادگاه و یا موارد دیگر پرداخت شود.

ب) تمام هزینه‌ها و مخارج دیگری که با اجازه و توافق مکتوب بیمه‌گران به بار آمده باشد. عبارت «اقدام اشتباه‌آمیز»^۴ در معنای وسیع خود بدین گونه تعریف می‌شود:

انجام ندادن وظیفه، خیانت در امانت، غفلت، خطا، اظهارنظر نادرست، اظهارات گمراه کننده، کوتاهی، زیرپا گذاشتن تعهدات پذیرفته شده و سایر اقداماتی که یک مدیر یا رئیس در حیطه وظایف خویش انجام داده یا به‌صورت اشتباهی به آن اقدام کرده است. هریک از این موارد می‌تواند واقعی باشد یا تنها ادعاهایی باشد که مطرح شده است. این بیمه تنها آن دسته از دعاوی را تحت پوشش خود قرار می‌دهد که طی دوره اعتبار بیمه‌نامه برعلیه خود مدیران و رؤسا به‌صورت انفرادی اقامه شده باشد (بدون توجه به اینکه چه موقع این اقدام اشتباه‌آمیز انجام گرفته است). بنابراین مدیران می‌توانند برای ادعاهایی که در آینده به‌سبب اقدامات اشتباه‌آمیز گذشته آنها اقامه می‌شود پوشش تهیه کنند (البته مشروط بر آنکه آنها از احتمال هرگونه ادعای خسارت بی‌اطلاع باشند) اما اگر آنها خرید بیمه را متوقف سازند و بعد از پایان مدت اعتبار بیمه‌نامه پوشش تهیه نکنند، پرداخت خسارت نیز متوقف خواهد شد.

۲/۱. استثنائات

بیمه‌نامه‌های موجود مشتمل بر برخی استثنائات است که البته مواردی از آنها را می‌توان با

پرداخت حقیقه بیشتر حذف کرد اما برخی دیگر از آن استثنائات تا هنگامی که بیمه‌گران به آنها اهمیت می‌دهند و نگران آنها هستند اجباری است و همیشه وجود خواهد داشت. استثنائات یک بیمه‌نامه نمونه را می‌توان تحت چهار عنوان کلی زیر قرارداد:

الف) استثنائات مشخص (signposts)

بیمه‌مسئولیت مدیران و رؤسای یک شرکت خسارت‌های ناشی از مواردی را که می‌تواند یا باید در داخل موضوعات بیمه‌نامه خود شرکت گنجانده شود، تحت پوشش قرار نمی‌دهد. از این رو بیمه‌مسئولیت مدیران و رؤسا مشتمل بر استثنائات است تا مسئولیت خسارت‌هایی را که شرکت در موارد زیر متحمل می‌شود مستثنی کند: مسئولیت‌های عمومی شرکت، مسئولیت‌های ناشی از تولیدات شرکت، مسئولیت جبران زیانهای وارد به اموال که در اثر وقوع یک خطر بیمه‌شدنی ایجاد شده، خسارت عدم‌النتفع یا خسارت از دست دادن درآمد که از موارد گفته شده ناشی می‌شود، خسارت وارد به اموال در هنگام ترانزیت و غیره.

در بیمه‌نامه‌مسئولیت مدیران و رؤسا، بیمه‌گر مایل نیست که این افراد را در برابر پیامدهای ناشی از ناکافی بودن پوشش‌های بیمه‌ای و یا کوتاهی آنها در بیمه‌کردن شرکت به میزان کافی، مورد حمایت قرار دهد.

ب) کلاهبرداری و تقلب

بیمه‌نامه‌ها مجوزی برای فعالیت افراد مجرم و بزه‌کار نیستند و همان‌طور که انتظار می‌رود در موارد کلاهبرداری و تقلب فرد، خسارت را برعهده نمی‌گیرند. همچنین بیمه‌نامه‌ها، مسئولیت مدیران را برای بازپرداخت سود شخصی غیرقانونی یا منافع ناصحیح تحت پوشش خود قرار نمی‌دهند. ضمناً رایج است که به بیمه‌نامه‌مدیران و رؤسای یک بانک یا یک مؤسسه مالی مشابه، یک استثنای دیگر اضافه شود و آن مستثنی بودن خسارت‌های ناشی از «معاملات درون سازمانی بین مدیران و رؤسای شرکت»^۵ به همان دلایل گفته شده است. افزون بر جریمه‌ها و تلبیها، بیمه‌مسئولیت مدیران و رؤسای شرکت غرامت‌های کیفری (جریمه مالیات و غیره) یا چندگانه را نیز تحت پوشش خود ندارد.

پ) ریسک‌های بیمه‌نشده

استثنائاتی که تحت این عنوان قرار می‌گیرند عبارت‌اند از: ریسک‌های جنگ، ریسک‌های هسته‌ای و پیامدهای ناشی از اقدامات اشتباه‌آمیز عمدی.

ت) ارزیابی ریسک، تشخیص (قضاوت) بیمه‌گری

منظور از این عنوان مواردی است که بیمه‌گران براساس تجربیات خود دریافته‌اند که برای

بیمه کردن غیرقابل قبول می‌باشد. این حالت ممکن است براساس یک محدودیت قلمروی (جغرافیایی) باشد. به‌خصوص در مورد ادعاهای خسارتی که در امریکا اقامه می‌شود ممکن است این استثنا تحمیل شود. زیرا همزمان با قبول پستهایی در شرکتهای امریکایی، ریسک اقامه دعوا و ادعای خسارت بر علیه مدیران به میزان چشمگیری افزایش می‌یابد و از این رو بیمه‌گران مایل هستند که قبل از ارائه پوشش، ریسک مربوطه را به دقت مورد نظر و تأمل قرار دهند. برخی از بیمه‌گران خسارتهایی را که از مدیریت مؤسسات امریکائی ناشی می‌شوند، تحت پوشش قرار نمی‌دهند. یکی دیگر از استثنائات این است که شرایط و وضعیت ویژه شناخته شده‌ای که قبل از شروع بیمه وجود داشته است، استثنا شده باشد. بسیاری دیگر از شرایط و استثنائاتی که می‌توان به یک ریسک معین الحاق کرد در این مقوله جای می‌گیرند.

۲/۲. الحاقیه‌ها

معمولاً مرسوم است که مدیران و رؤسای شرکتهای فرعی (تابع شرکت اصلی) که بعد از تاریخ شروع بیمه به تملک درمی‌آیند یا ایجاد می‌شوند نیز به طور خودکار تحت پوشش قرار بگیرند که این کار با استفاده از الحاقیه‌های خاص و با توجه به شرایط بیمه‌نامه و (در صورت ضرورت) اطلاع دادن به بیمه‌گران خود آن شرکتهای تازه ایجاد شده یا به تملک درآمده در کوتاه‌ترین زمانی که منطقاً امکان‌پذیر است، صورت می‌گیرد.

غیرمعمول نیست که بیمه‌گران شرط دوره کشف^۶ (فاصله زمانی میان انقضای مدت قرارداد بیمه تا زمانی است که مقدار زیان حاصله محاسبه شود) را در نظر بگیرند که گاهی به نام دوره گزارش مدت اختیاری^۷ نامیده می‌شود.

۲/۳. هزینه‌های دفاع در دادگاه و سایر هزینه‌ها

بیمه‌گران، جدای از پوشش مسؤلیت قانونی مدیران، از طریق پرداخت خسارتهای، هزینه‌ها و مخارج خسارت دیدگان به هزینه‌های دفاع در دادگاه که خود مدیر یا رئیس یا از طرف او (دیگران) پیش آمده باشد، غرامت می‌کنند. این یک جنبه مهم از پوششی است که ارائه می‌شود زیرا هم در موارد شکایت مدنی و هم در موارد جنایی کارایی و شمول دارد. دفاع از یک فرد می‌تواند بسیار هزینه‌بر و گران باشد. حتی اگر ادله فرد مدعی محکم به نظر نرسد. یک مدیر نمی‌تواند پشت نقاب شرکت پنهان شود و نیز نمی‌تواند وجوه شرکت را برای دفاع شخصی از خود مورد استفاده قرار دهد. بیمه پیشرفته مدیران و رؤسا، هزینه‌ها، کارمزدها و مخارج وکالت قانونی که با موافقت کتبی بیمه‌گران انجام گرفته و ناشی از حضور در هرگونه بازرسی، تحقیق، بازرجویی یا سایر دادخواهیها باشد را پرداخت می‌کند. این‌گونه هزینه‌ها در صورتی که طی دوره

بیمه، توسط مقامات رسمی یا مؤسسه‌هایی که اختیار بررسی امور شرکت را دارند مقدر گردد، یا تعیین شود قابل پرداخت خواهد بود.

۲/۴. چه کسی تحت پوشش قرار می‌گیرد؟

در این مورد اکثر بیمه‌نامه‌ها اغلب به فردی اشاره می‌کنند که در حال حاضر مدیر یا رئیس یک شرکت است یا از این به بعد مدیر یا رئیس خواهد شد. بنابراین، این بیمه به مدیران و رؤسای فعلی یا آینده شرکت پوشش می‌دهد، البته مشروط بر آنکه ادعای خسارت در طی دوره اعتبار بیمه‌نامه اقامه شود.

معمولاً پوشش به هیأت مدیره شرکت مادر ارائه می‌شود، چه این افراد در سمتهای مدیریتی و ریاستی شرکت اصلی باشند و چه مدیر یا رئیس شرکتهای فرعی تابع. ممکن است پوشش در حد وسیع‌تری ارائه شود تا همه مدیران یک گروه شرکت از جمله مدیران شرکتهای فرعی را نیز دربر بگیرد.

معمولاً بیمه‌گران ترجیح می‌دهند که بیمه‌کردن را از بالاترین مقام شرکت آغاز کنند و بعد از آنها افراد پایین‌تر را بیمه نمایند و تا اندازه‌ای بی‌میل هستند که بدون ارائه پوشش به مدیران شرکت مادر، به مدیران شرکتهای فرعی نرخ پیشنهاد کنند. افزون بر این گاهی یک بیمه‌نامه را می‌توان به‌طور خاصی گسترش و تعمیم داد تا پستهای موجود در هیأت مدیره شرکتهای متحد و همپیمان را نیز پوشش دهد.

بیمه مدیران و رؤسای شرکت نه تنها به این افراد بلکه برای خود شرکت هم محافظت و حمایت ارائه می‌کند. این بند به‌عنوان پرداخت جبرانی^۸ به شرکت یا مؤسسه مشهور بوده و عبارت است از پرداخت یا تأمین وجه برای شخص حقیقی یا حقوقی که پرداختی را به نیابت انجام داده است. به این ترتیب که اگر مدیران یا رؤسای شرکت اقدامات اشتباه‌آمیزی مرتکب شوند و در نتیجه بدین سبب بر علیه آنها ادعا یا ادعاهای خسارت اقامه شود شرکت به‌طور قراردادی پرداخت غرامت را برعهده می‌گیرد و یا ممکن است در برابر قانون مسؤل پرداخت غرامت شناخته شود. در چنین وضعیتی، پیامدهای مالی مسؤلیتی که مدیران و رؤسای شرکت ایجاد کرده‌اند به‌طور معمول به‌خود شرکت منتقل خواهد شد. الحاقی مشهور به «پرداخت جبرانی به شرکت» در هنگامی که این هزینه‌ها بر شرکت تحمیل می‌شود همه آنها را تحت پوشش خود قرار می‌دهد.

گرچه برخی از بیمه‌گران هنوز هم به روش ارائه مجزای بیمه مدیران و رؤسا و بیمه پرداخت جبرانی به شرکت به صورت دو بیمه‌نامه جداگانه که هم به صورت مرکب و هم به صورت منفرد

محدودیت‌هایی در پرداخت غرامت داشته، وفادار مانده‌اند اما دیگر این روش از رونق افتاده است و بازار بیمه در پی آن است که یک بیمه‌نامه واحد که دربرگیرنده هر دو باشد ارائه کند.

۲/۵. سقف پرداخت غرامت

مشابه سایر رشته‌های بیمه، در این رشته نیز بیمه شده که سقف پرداخت غرامت را با توجه به بیمه‌ای که می‌خواهد بخرد تعیین می‌کند. رایج‌ترین بیمه‌نامه‌های مدیران و رؤسا که خریداری می‌شوند معمولاً در محدوده یک میلیون دلار تا ده میلیون دلار امریکا (یا معادل آن) است. باید توجه داشت که این سقفها، کلی و همه‌جانبه است و شامل همه هزینه‌ها و مخارجی می‌شود که در مراحل مختلف بررسی و تحقیق و همچنین تسویه یک خسارت پیش می‌آید. مشتریان بزرگتر بیمه‌نامه‌هایی تا مبلغ ۲۵ میلیون دلار (یا معادل آن) خریداری می‌کنند. همچنین برخی از مشتریان ممکن است با استفاده از بازار جهانی بتوانند بیمه‌نامه‌هایی تا حدود ۵۰ میلیون دلار (یا معادل آن) نیز به دست آورند. معمولاً بیمه‌گران انتظار دارند که مدیران، مازاد بر مبلغ معینی را خود بپردازند یا آنکه یک فرانشیز داشته باشند که معمولاً نسبت‌های تقریباً متعادلی دارد. روش مازاد بر هزار دلار (یا معادل آن) برای هر مدیر نسبتاً رایج است. در صورتی که خسارت در بخش پرداخت جبرانی به شرکت قرار گیرد معمولاً مازاد بالاتری در نظر گرفته می‌شود که ممکن است چیزی بین ۲۵ هزار دلار (یا معادل آن) تا ۲۵۰ هزار دلار باشد. البته اینها همه موضوعاتی هستند که بین بیمه شده، کارگزار بیمه و بیمه‌گر قابل مذاکره و جرح و تعدیل می‌باشند.

۳. اطلاعات مورد نیاز بیمه‌گر برای انجام بیمه

برای انجام این بیمه، بیمه‌گران به فرم پر شده پیشنهاد بیمه و نیز گزارش و حسابهای کارکرد شرکت در دو سال اخیر و هرگونه صورت حساب مالی موقت^۹ موجود نیاز دارند. پیشنهاد بیمه باید به امضای بالاترین مقام شرکت برسد زیرا اوست که می‌تواند به دلیل آگاهی و اشراف به تمام واقعیت‌های شرکت چنین اظهارنامه‌ای را امضا کند، چون یک مدیر عادی و حتی نایب‌رئیس شرکت ممکن است از تمام وقایع شرکت اطلاع نداشته باشد.

پرسشهایی که در فرم پیشنهاد بیمه مطرح شده است در تعیین محدوده خطر تأثیر می‌گذارند. این پرسشها عبارت‌اند از:

الف) سابقه فعالیت تجاری شرکت

بیمه‌گر به‌طور طبیعی مایل است بداند شرکت در دو یا سه سال اخیر به‌صورت رضایت‌بخشی کار کرده و سابقه توانایی اثبات شده‌ای دارد یا نه؛ زیرا این امور نشان‌دهنده

توانایی شرکت و مدیران آن در اداره صحیح شرکت است. بسیاری از فعالیتهای اقتصادی جدید در حیات خود، بسیار زود دچار نابسامانی و سقوط می‌شوند. علت این امر ممکن است بی‌تجربگی مدیران، شرایط سخت‌بازار یا ماهیت سوداگرانه حرفه‌ای باشد که آنها در آن فعالیت دارند. با توجه به پشتوانه مالی قوی و سابقه توانایی به اثبات رسیده، بیمه‌گران ممکن است در ارائه پوشش به یک ریسک جدید که در آن تا اندازه‌ای ثبات در حرفه را می‌توان دید، احساس آرامش کنند.

ب) هرگونه تملک یا ادغامی که شرکت در گذشته داشته یا در برنامه آتی خود دارد. بیمه‌گران فهمیده‌اند در مواردی که تملک سایر شرکتها زیاد صورت می‌گیرد اساساً احتمال اقامه دعوا بر علیه یک مدیر یا رئیس افزایش می‌یابد. گاهی معلوم می‌شود انتقال مدیریت یک شرکت به شرکت دیگر انتظارات را برآورده نساخته است و در نتیجه با این اقدام احتمال ادعای خسارت از طرف سهامداران، مشتریان یا حتی بانکداران ناراضی فراهم آمده است.

پ) خصوصی یا عمومی بودن مالکیت شرکت و اینکه آیا در بورس پذیرفته شده یا خیر. همان‌گونه که در قسمتهای دیگر خاطر نشان شد، مدیران و رؤسای شرکت ممکن است به صورت انفرادی (شخصاً) در برابر سهامداران، کارکنان، اعتباردهندگان و در مجموع کل جامعه مسؤول باشند. اما در اکثر کشورها، این مسؤولیت در مقابل سهامداران است که بیشترین مورد ادعای خسارت را به دنبال داشته است.

شرکتهای خصوصی که شمار معدودی سهامدار دارند و در واقع مدیران، خود سهامداران شرکت نیز هستند، در مقایسه با شرکتهای دولتی که تعداد زیادی سهام در حال معامله در بورس دارند، احتمال خطر کمتری برای بیمه‌گران به همراه دارند. در نتیجه، بیمه‌گران لازم است آگاهی کافی و دید روشن از ساختار سهام شرکت داشته باشند.

ت) تعداد کل سهامداران، تعداد کل سهامی که در اختیار مدیران است و مشخصات سهامدار عمده

لازم است که به وضعیت مالکیت سهام شرکت به‌ویژه در مورد سهامداران بزرگ توجه شود. اگر بخش اعظمی از سهام شرکت در دست چند نفر معدود باشد، برای بیمه‌گران روشن می‌شود که آن سهامداران نقش زیادی در کنترل شرکت دارند و بدین لحاظ نباید از گروه کسانی که می‌توانند تحت شرایط بیمه‌نامه مدیران و رؤسا اقامه دعوا و ادعای خسارت کنند، مستثنی شوند. در صورتی که شرکت پیشنهاد شده برای بیمه مدیران و رؤسا یک شرکت فرعی و تابع شرکت مادر باشد احتمال زیاد دارد که ادعاهای خسارتی که از طرف شرکت مادر اقامه می‌شود مستثنی شوند.

مسأله متفاوت دیگری که باید در اینجا بدان اشاره شود وجود تنها یک سهامدار عمده در شرکت است. سهامدار عمده ممکن است منتظر این باشد که همه سهام شرکت را خود به دست آورد (از طریق توافق با دیگران یا از راه دیگر) لذا بیمه‌گران لازم است این امر را در نظر داشته باشند که آیا احتمال دارد که ادعاهای خسارت از انتقال و جابه‌جایی مدیریت یک شرکت نشأت بگیرد یا خیر. بیمه‌گران دریافته‌اند که احتمال طرح ادعای خسارت طی دوره انتقال مدیریت شرکت یا بی‌درنگ بعد از آن، بالاست، به‌ویژه درحالی‌که خریدکلی سهام و انتقال مدیریت شرکت در جوی دوستانه انجام نمی‌گیرد.

ث) فهرست شرکتهای فرعی تابع، درصد مالکیت از آنها و محل استقرارشان

این تذکر لازم است که بیمه‌نامه‌های مدیران و رؤسای شرکت نه تنها به مدیران و رؤسای شرکت مادر پوشش می‌دهد بلکه پستهای آنها در شرکتهای فرعی و نیز مدیران و رؤسای شرکتهای فرعی را تحت پوشش خود دارد. لذا بیمه‌گران باید بدانند این شرکتهای فرعی چه تعدادی هستند. آیا همه سهام آنها متعلق به شرکت مادر است یا اینکه اکثر سهام متعلق به شرکت مادر است و نیز اینکه این شرکتها کجا قرار دارند. شرکتهای فرعی که کل سهام آنها متعلق به شرکت مادر است در مقایسه با شرکتهایی که بخش اندکی از سهام آنها متعلق به سهامداری بیرون از شرکت مادر است احتمالاً مشکلات کمتری برای بیمه‌گران دارند زیرا در شرکتهای گروه دوم، سهامدار اقلیت ممکن است این احساس نیاز را بکند که اقدامی بر علیه مدیران شرکت به سبب انجام ندادن وظایفشان به عمل آورد.

حتی در مواردی هم که سهام شرکتهای فرعی متعلق به شرکت مادر است محل استقرار جغرافیایی آنها در تعیین میزان خطر مهم است. مثلاً شرکتهای فرعی که در امریکای شمالی یا دراتریش فعالیت می‌کنند، احتمالاً ریسک بیشتری از سایر نقاط دارند.

شرکتهایی که داراییهای در امریکای شمالی دارند نشان داده‌اند که بالاترین ریسک را دارند به‌ویژه هنگامی که این شرکتها سهامی دارند که در ایالات متحده امریکا هم مبادله می‌شود. اگر این شرکتها سرمایه‌ای از بانکهای امریکایی یا بازار بورس نیویورک تهیه کرده باشند این بخش از ریسک لازم است تحت عنوان یک ریسک خالص امریکای شمالی بیمه شود. یکی از مواردی که ریسکهای بسیار بالایی دارند شرکتهای فرعی امریکای شمالی هستند که تمام سهام آنها متعلق به شرکت مادر نیست بلکه اکثر آنها متعلق به شرکت مادر و اقلیت سهام آن متعلق به سهامداران امریکایی است. جدای از ادعاهای خسارتی که سهامداران به خشم آمده اقامه می‌کنند، بیمه‌گران باید احتمال اینکه مدیران و رؤسای شرکت قوانین فدرال را رعایت نکنند را

نیز مدنظر داشته باشند. این قوانین مسؤلیتهای بی‌شماری را برای مدیران و رؤسا در مقابل سهامداران، اعتباردهندگان و اشخاص ثالث ایجاد می‌کند.

حسابها و گزارش سالانه

حسابها و گزارش سالانه اطلاعات عمده را در مورد ثبات مالی شرکت، ساختار و نوع فعالیت آن ارائه می‌دهند. بیمه‌گران معمولاً با ترکیب نرخهای مختلف یک تجزیه و تحلیل مالی همراه با جزئیات تهیه می‌کنند تا تصویر روشنی از ثبات شرکت، پایه سرمایه‌ای، جریان نقدینگی و نیز طلبکاران و اعتبار دهندگان آن ارائه دهند.

گرچه ماهیت و نوع فعالیت در بیمه مدیران و رؤسای یک شرکت، به آن اندازه‌ای که در سایر رشته‌های بیمه مهم است برای بیمه‌گر مهم نیست اما برخی از زمینه‌ها وجود دارند که برای بیمه شدن در مقایسه با سایر زمینه‌ها، مطلوبیت کمتری دارند و حتی برخی از موارد ممکن است برای بیمه‌گران پذیرفتنی نباشد. به‌طور کلی، مؤسسه‌های مالی به‌منزله ریسکهای غیرجذاب به حساب آورده می‌شوند. گرچه بیمه‌گران اقدام به ارائه این نوع بیمه برای بانکهای معمولی و نیز بانکهای تخصصی بین‌المللی کرده‌اند اما دریافت‌اند که این موارد واقعاً موارد بیمه‌ای پرخطری هستند. در امریکا که تعداد زیادی از بانکها و مؤسسه‌های پس‌اندازی دچار ورشکستگی و مشکلات مالی می‌شوند، خرید پوشش مدیران و رؤسا به‌طور کلی مشکل است.

کسب و کارهای نامطمئن نظیر اکتشاف نفت یا گاز و صنایع با تکنولوژی بالا مطلوب نظر بیمه‌گران نیست و شاید بدترین موارد خطر را مقاطعه‌کاران ساختمانی پیش می‌آورند که بالاترین میزان وقوع ورشکستگی و توقف را در میان جزوف و فعالیت‌های گوناگون دارند.

برای آنکه وضعیت شرکت کاملاً روشن شود، اغلب علاوه بر موارد یادشده، برخی منابع اطلاعاتی دیگر نیز مورد استفاده قرار می‌گیرند که از آن جمله می‌توان به بریده‌جراید، منابع اطلاعاتی مستقل در آن حرفه و حتی آگهیهای عرضه سهام اشاره کرد.

خلاصه و نتیجه‌گیری

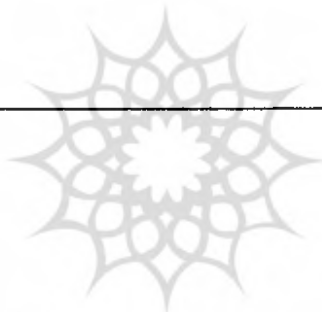
در این مقاله قصد ما آن بود که خلاصه‌ای از نکات اصلی مرتبط با بیمه مسؤلیت مدیران و رؤسای یک شرکت را ارائه کنیم. دامنه شمول مسؤلیت انفرادی مدیران و رؤسای یک شرکت باتوجه به حوزه فعالیت آنها تفاوت می‌کند. اما به‌رحال تجربیات جهانی نشان می‌دهد که در همه زمینه‌ها افرادی که در نتیجه اقدامهای ناکافی مدیران در انجام صحیح و کامل وظایف خود، متحمل زیان و ضرر می‌شوند به‌طور فزاینده‌ای مایل هستند تا با کمک و یاری گرفتن از وکلا

برای گرفتن خسارت خود اقدام کنند. همچنین باید توجه داشت که قلمرو مسؤولیت انفرادی که مدیران ایجاد کرده‌اند دائماً با قوانین جدیدی که به تصویب می‌رسد در حال گسترش است. این امر تنها منعکس کننده تغییر در ادراک اجتماعی مؤسسه تجاری است، اما به نظر می‌رسد که به احتمال زیاد این روند در آینده نیز ادامه خواهد یافت.

مطالعاتی از این دست، هرگز نمی‌تواند جامع و کامل باشد، زیرا از یک سو زمینه‌های جدیدی از مسؤولیت دائماً پدیدار می‌شوند و از سوی دیگر صنعت بیمه به این روند از طریق گسترش شکل‌های جدید بیمه‌نامه و در واقع استثنائات جدید واکنش نشان می‌دهد. همچنین صنعت بیمه ملاک و معیار بیمه‌گری جدیدی را ایجاد کرده و توسعه می‌دهد تا ریسک‌های پذیرفتنی برای شرکت‌های بیمه را انتخاب و مشخص سازد. بنابراین، این زمینه، زمینه‌ای پویاست که در آن پارامترهای الف) ریسک و ب) پوشش‌های بیمه‌ای موجود برای آن ریسک به‌طور متناوب تغییر می‌کنند.

پی‌نوشت

- 1 . public offerings
- 2 . mergers
- 3 . acquisitions
- 4 . wrongful act
- 5 . insider dealing
- 6 . discovery clause
- 7 . optional extended reporting period
- 8 . reimbursement
- 9 . interim statement

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی